

УЖГОРОД

Кав'ярні стали майже пустими, набережна Незалежності, центральні вулички – безлюдними... Тривогу не вмикали ще, але вона почала відчуватися у звуках двигунів автовокзалу, активному стукоті коліс потягів на вокзалі, битті колішат валіз об бруківку. Під вечір 24-го і вже 25 лютого тривога почала набувати звуків плачу дітей і жінок, сумного скавчання й проникливого «м'яв» із сумок-переносок на вокзалі й пункті пропуску, а ще прощань – на КПП, де чоловіки міцно цілували жінок, обіймали дітей, бо не знали, чи побачаться знов.

А на вулицях, здавалося, й далі було тихо, але цю тишу перекрикувало мовчання стомлених українців із Києва, Запоріжжя, Миколаєва, Харкова, Одеси, Дніпра, інших міст, величезні черги яких стояли біля «Совиного гнізда» – щоб дізнатися необхідну інформацію про поселення чи транспортну логістику, отримати гарячий обід або ж речі першої необхідності.

Ужгород, який звик бути гостинним, помножив цю гостинність на сотню й прийняв сотні тисяч українців, огорнув їх наче ковдрою і дав тепло, яке до повномасштабного звик віддавати у вигляді смачної чашки кави, привітності місцевих жителів, щирої поради від перехожих, куди обов'язково ще варто піти, аби відчути колорит нашого міста.

Ужгород і зараз продовжує бути щедрим до ближнього, попри свою меншу кількість квадратних метрів у порівнянні з іншими містами України, й далі стає домівкою для співвітчизників. Напевно, це одне з його головних завдань як тилового міста – підтримувати співвітчизників. А ще – допомагати військовим, серед яких і тисячі ужгородців, які всі ці 1000 днів мужньо боронять Україну від російського ворога. Дуже дорогою ціною...

Цього вівторка керівництво Ужгорода разом із керівниками Закарпаття, військовими, представниками правоохоронних структур та дипломатичних відомств на Пагорбі Слави віддали шану полеглим Героям, поклавши квіти до Меморіалу.

Вічна пам'ять і шана всім, хто віддав життя у боротьбі за свободу нашої держави.

Дякуємо ЗСУ та кожному, хто захищає Україну!

Разом переможемо!

ДЕНЬ, ЯКИЙ НАЗАВЖДИ ЗМІНИВ ЖИТТЯ КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ

1000 днів від початку повномасштабної війни.

1000 днів незламності, стійкості, мужності та неймовірної єдності всього українського народу.

Понад 10 років із дня російського вторгнення в Україну.

24 лютого 2022 року – день, який назавжди змінив життя кожного українця, кожного міста, села, кожної громади.

1000 днів тому Ужгород – затишне західне місто України, як звикли його називати, де завжди зранку вирувало життя, ніби завмер.

ФОТОФАКТ

25 стендів зі світлинами, які асоціюють 1000 днів війни зі стійкістю, незламністю та мужністю усіх українців, розгорнули на фотовиставці в Ужгороді.

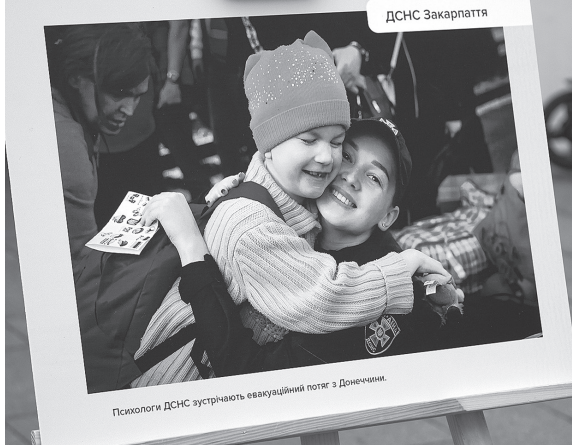
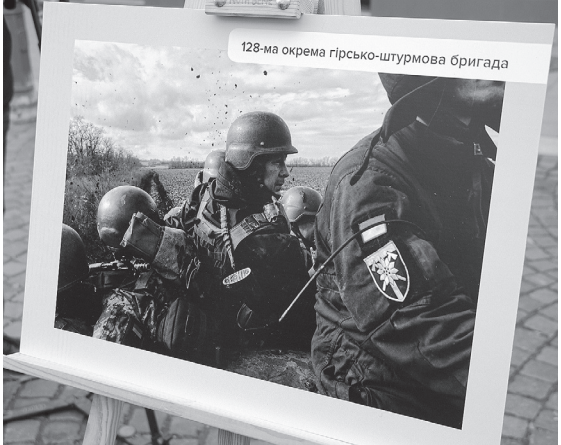

Захід організували співробітники Головного управління Національної поліції в області та Закарпатської обласної військової адміністрації спільно з іншими підрозділами системи МВС, 128-ою окремою гірсько-штурмовою бригадою, СБУ, прикордонною службою.

Локацією для фотовиставки обрали площу Шандора Петефі. Поруч – портрети полеглих Героїв. Як зазначають організатори, місце обрали не випадково – так виставка символізує відвагу та героїзм одночасно з болем, втратами і горем.

Цінуємо, шануємо та пам'ятаємо кожного і кожну!

ФОТОФАКТ

У БО БФ "Гуманітарний центр "Совине гніздо" минулого тижня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

- 16 пакетів із необхідними речами для дітей до 1 року;
- 49 пакетів з продуктовими наборами.

Протягом тижня волонтери видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (видали 1450 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V., Закарпатською Реформатською церквою та іншими благодійниками.

Нагадуємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

ОГОЛОШЕННЯ

• **ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ** загублене Свідоцтво про повну загальну середню освіту Мукачівського військового ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою та додаток до нього на ім'я Коцка Богдан Володимирович, дата випуску 2011 р.

Представники уповноважених органів Чернігівської області у сфері запобігання та протидії домашньому насильству із дводенним візитом перебували в Ужгороді.

УЖГОРОД СТВОРИВ ЕФЕКТИВНУ СИСТЕМУ ЗАПОБІГАННЯ ТА РЕАГУВАННЯ НА НАСИЛЬСТВО

Мета – ознайомлення з роботою сервісів реагування на домашнє насильство, з системою протидії насильству в цілому, а також з методами взаємодії суб'єктів, що працюють у сфері запобігання та протидії домашньому та гендерно-зумовленому насильству.

У міській раді відбулася зустріч, під час якої в.о. міського голови, заступник міського голови Ужгорода Вадим Борець, представники Служби у справах дітей – Василь Годованець, Департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради – Леся Куценко та Дмитро Власик, Ужгородського міського цен-

тру соціальних служб – Іван Фленько, директорка Закарпатського обласного центру соціально-психологічної допомоги Оленксандра Мельничук, начальник відділу превенції Ужгородського районного управління поліції Михайло Синкулич, начальниця відділу зв'язків із громадськістю Патрульної поліції Закарпатської області Ольга Мартин та заступник директора департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської ОДА В'ячеслав Голуб, заступниця голови Ніжинської РДА Людмила Желада, головна спеціалістка відділу освіти, культури, молоді та спорту Талалаївської селищної ради Олена Мазнова, головна спеціалістка відділу у справах сім'ї та молоді управління у справах сім'ї, молоді та спорту Чернігівської міської ради обговорювали, які питання є найбільш нагальними у громадах, як

працює система запобігання і протидії насильству, як взаємодіють між собою структури, що працюють у цій сфері.

Що стосується Ужгородської міськра-

диський центр соціальних служб. Усі вони надають необхідну допомогу місьтянам, внутрішньо переміщеним особам, людям, які пережили і досі переживають травматичний досвід, пов'язаний у тому числі з війною.

Після зустрічі у міськраді посадовці Чернігівщини відвідали кар'єрний «ВОНА хаб», побували також у Закарпатському обласному центрі соціально-психологічної допомоги та Ужгородському територіальному центрі соціального обслуговування; ознайомилися з роботою Денного центру та кризової кімнати, а також безпечного простору для жінок «Вільна» у ГО «Неємія».

ди, зазначалося, що місто створило ефективну систему запобігання та реагування на насильство. Зокрема, працює Денний центр соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі» (з кризовою кімнатою), допомогу надають дві мобільні бригади соціально-психологічної підтримки, Ужгородський

Візит відбувся у межах комунікаційної кампанії «Чуйність перемагає насильство. Зроби крок», яка реалізується Службою віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України – міністра юстиції України спільно з громадською організацією «UA Experts» та за підтримки Фонду ООН в галузі народонаселення (UNFPA).

УЖГОРОД У ЖАЛОБІ...

В Ужгороді 20 листопада провели в останню земну дорогу полеглого воїна – гранатометника Михайла Шишку.

Михайло Юрійович Шишка народився 5 березня 1980 року у селі Дубриничі на Перечинщині. Після здобуття середньої освіти у місцевій школі переїхав із батьками в Ужгород. Працював на будівництві.

Загинув 6 листопада 2024 року під час виконання бойового завдання.

Прощалися із воїном у ритуальному залі на кладовищі Кальварія. Віддати шану Герою прийшли рідні, друзі, міський голова Богдан Андріїв, військові, містяни.

Від головнокомандувача ЗСУ генерала Олександра Сирського зачитали пам'ятний лист на знак глибокої вдячності за жертвне служіння в лавах Збройних Сил.

Після заупокійної літургії Михайла Шишку поховали на Пагорбі Слави із усіма військовими почесами.

Вічна пам'ять і шана захиснику!

В УЖГОРОДІ У ДЕНЬ ГІДНОСТІ ТА СВОБОДИ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ УСІХ, ХТО ЗАХИЩАВ І ЗАХИЩАЄ УКРАЇНУ

21 листопада, у 20-у річницю Помаранчевої революції та 11-ту річницю Революції Гідності керівництво області та міста, студенти, громадськість запалили лампадки та поклали квіти до пам'ятного знаку борцям за свободу і незалежність на площі Народній.

Українці різного віку у 2004-му та 2013 роках вийшли на вулиці, щоб захистити демократичні цінності, права і свободи людини, національні інтереси України та її європейський вибір.

Український народ довів, що гідність і свобода — це непорушні цінності. І доводить це і сьогодні, коли дає відсіч російському агресору. **Пам'ятаємо кожного, хто віддав своє життя в ім'я України...**

Реалізувала його благодійна організація «БФ «Гуманітарний центр Совине гніздо» у партнерстві з Age International та Disasters Emergency Committee (DEC) у співпраці з HelpAge

Ukraine. За пів року волонтери провели більше 70 різноманітних зустрічей, сповнених активностями, серед яких освітні тренінги із цифрової грамотності та гігієни, кулінарні курси, екскурсії містом, заняття в «Групі здоров'я 60+» та багато іншого. Узяли у них участь близько трьох сотень людей.

Життя дуже цікаве і головне – не боятися нового, а вчитися користуватися ним, відгукуються учасники проєкту. Завдяки волонтерам вони переконалися, що вчитися ніколи не пізно.

Так, ужгородці та ВПО поважного віку на курсах цифрової грамотності навчилися, як записатися до лікаря, сплатити комунальні послуги, відстежити рух громадського транспорту, загалом бути активними у громадському житті. А ще – перевіряти інформацію, щоб не стати жертвами шахраїв або не піддаватися паніці. До слова, охочих відвідати ці курси було багато.

Як і на «п'ятничних активностях», на які щотижня із задоволенням приходили жінки і чоловіки. Майстер-класи, виготовлення іграшок, настільні ігри, цікаві дискусії збирали багато зацікавлених. Мабуть, це не дивно, бо, як з'ясувалося, це дуже хороший спосіб відволіктися від повсякденних турбот, і це саме те, що дуже потрібно людям старшого віку, особливо переселенцям, які, проживши майже все свідоме життя у рідних домівках, через війну змушені були шукати прихисток у тилкових регіонах. На цих зустрічах ВПО знайомилися між собою, спілкувалися у приємному товаристві, виготовляли різні вироби, які потім забирали додому.

Спростували волонтери і

стереотип, що «фітнес – це тільки для молодих і активних, а у зрілому віці спортом займатися

запізно». Заняття Zumba Gold із великим задоволенням відвідували пані 60+. Тренування відбувалися в неформальній обстановці і більше нагадували вечірку. Заняття у спортзалі покращують емоційний стан і допомагають боротися з депресією, підсумували учасниці, яким було дуже шкода, що активності закінчилися.

«Я думала, що знаю вже весь Ужгород, однак, виявляється, я нічого не знала» – так напівжартома Катерина Землюк із Сєверодонецька висловила свої враження від екскурсії містом, які проводила відома ужгородка, гідеса Тетяна Літерати.

Учасники екскурсії дізналися нові цікаві факти із історії Ужгорода, гуляли затишною Липовою алеєю і почули її історію також, і ще багато нового та захопливого про центральну частину міста над Ужем, яка всім знайома і здавалося, що ніби все про неї вже відомо. Позитивних емоцій та нових вражень було багато – волонтерам приємно було це почути, бо саме цього прагнули, коли організували захід.

Готувати найбільш популярні

страви Закарпаття, так звану локальну їжу – це й один зі способів асимілюватися, тимчасово пе-

ребуваючи далеко від домівки. Тож для ВПО, які проживають у прихистку на вулиці Сергія Мартина, 2 в Ужгороді, проводили кулінарні майстер-класи. На них готували традиційні для Закарпаття страви, учасники мали можливість під час спільного приготування ділитися власними кулінарними секретами та вчитися новому.

Проект приніс не тільки знання й нові навички, а й згуртував

людей, подарував незабутні миті радості, підтримки та взаємодопомоги, зазначає керівниця БО «БФ «Гуманітарний центр Совине гніздо» Вікторія Синьо, яка вдячна партнерам, завдяки яким вдалося реалізувати низку заходів в Ужгороді.

Пані Зоя, 81 рік, харків'янка:

До Ужгорода із Харкова переїхала у квітні 2024 року – після одного з обстрілів росіян, коли був

«приліт», який пошкодив її житло. Змушена була покинути рідне місто, переїхала у більш безпечний регіон разом із донькою.

Учасниця всіх майстер-класів та активностей, які проводять волонтери «Совиноного гнізда».

– У «Совине» ходжу, як колись на роботу. Із нетерпінням чекаю кожної наступної зустрічі, кожного заняття. Тут відволікаюся від поганих думок.

Дякую дівчатам і хлопцям із гуманітарного центру за їхню доброту, уважність, співпереживання, за те, що допомагають почуватися потрібною та знайти нових друзів. За все, що вони роблять для людей.

Пан Валерій, 61 рік, родом із Енергодара:

Розповідаючи про себе, ділиться, що пережив 7-місячну окупацію в Енергодарі, згодом закупив виїхати до Запоріжжя і там також жив 7 місяців, потім був майже рік у Польщі, зараз живе в Ужгороді. Учасник курсів цифрової грамотності.

На жаль, пан Валерій також мав колись сумний досвід, потрапив на гачок зловмисникам і втратив певну суму коштів. Каже, скористалися його емоційним станом.

«Про заходи безпеки у мережі Інтернет читав, дещо навіть використовував, – каже пан Валерій, – але на заняттях від «Совиноного» подача інформація більш системна, викладач дуже досвідчений, гарно та доступно все пояснює.

Валерій не вважає себе зовсім недосвідченим користувачем, адже має фахову освіту, 30 років пропрацював на атомній станції. Але безпекові знання, підкреслює, це дуже корисно та потрібно, адже шахраї придумують все нові схеми і способи, як обдурити людей.

УКРАЇНСЬКІ ТА ЛАТВІЙСЬКІ МЕДИКИ НАКРЕСЛИЛИ ДОРОЖНЮ КАРТУ ПОДАЛЬШОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Із латвійським досвідом медичної реабілітації днями знайомилася делегація фахівців із України, у складі якої були і представники Ужгородської міської ради – начальник управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення Ярослав Глагола та його заступниця Ірина Михайлівна Столярова.

Латвія від 2014 року підтримує Україну в реабілітації військових та мирних жителів. Фахівці Національного реабілітаційного центру «Вайварі» у Юрмалі, де відбувалася зустріч, надали допомогу більш ніж 250 цивільним та військовослужбовцям України. Зміцнення української медичної системи та загальної охо-

ні стрімко зростає кількість поранених військових та мирного населення, які потребують реабілітації. Українські лікарні відкривають все більше реабілітаційних відділень, однак штат цих відділень зазвичай складається із лікарів, які раніше працювали за іншою спеціальністю, тому важливо швидко навчити їх працювати у цьому напрямі.

Латвії, підготовку медичних кадрів, накреслили дорожню карту подальшого співробітництва. У межах візиту до Латвії українська делегація спілкувалася із міністеркою закордонних справ Республіки Латвії Байба Браже, парламентським секретарем Міністерства охорони здоров'я Латвії Артемом Уршульським, послом України в Республіці Латвія Анатолієм Куцеволом, очільниками служби здоров'я Латвії.

Українці відвідали також наших Героїв, які перебувають на лікуванні в реабілітаційному центрі та завдячуючи старанням і професіоналізму латвійських лікарів успішно відновлюють своє здоров'я.

Візит українських лікарів відбувся через реалізацію грантового проєкту МЗС Латвії із обміну досвідом з лікувальними закладами України щодо впровадження реабілітаційних програм, в тому числі для пацієнтів після ампутації кінцівок, який із 2022 року реалізує реабілітаційний центр «Вайварі».

рони здоров'я є одним із пріоритетів розвитку співробітництва Латвії в Україні, наголошувалося під час дискусій.

Із початком повномасштабної війни в Украї-

Українські та латвійські медики мали можливість обговорити широкий спектр питань, аспекти функціонування та фінансування закладів охорони здоров'я

НОВИЙ ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ДОШКІЛЬНУ ОСВІТУ»

суттєво розширить можливості для дітей, педагогів та підвищить якість освіти

Круглий стіл «Забезпечення розвитку дошкільної освіти України в контексті імплементації нової редакції Закону України «Про дошкільну освіту» від 06 червня 2024 року № 3788-IX» провели в Ужгородському ліцеї ім.Т.Г.Шевченка. Захід організували Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» та Управління освіти Ужгородської міської ради.

Модерував круглий стіл експерт з питань освіти Асоціації міст Укра-

їни, кандидат педагогічних наук Михайло Гончар, онлайн долучився народний депутат України, голова підкомітету з питань раннього розвитку та дошкільної освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Володимир Воронов. Участь у круглому столі взяли представники закладів дошкільної освіти Закарпатської області.

року, а тому вся система освіти має забезпечити приведення своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Зазначалося, що ухвалення нового Закону суттєво розширить можливості для дітей, педагогів та закладів освіти, підвищить якість освіти, визначить гарантії доступу до дошкільної освіти дітям раннього розвитку та дошкільного віку; дозволить збільшити кількість дітей, охоплених дошкільною освітою, за рахунок збільшення кількості осередків здобуття дошкільної освіти шляхом «визнання» такими осередками не лише закладів дошкільної освіти, а й дошкільних підрозділів юридичних осіб публічного і приватного права, а також дитячих садків, створених фізичними особами – під-

розширить можливості фінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів здобуття дітьми дошкільної освіти у приватних суб'єктах освітньої діяльності у разі, якщо не вистачає місць у комунальних садках, тощо.

Уперше на рівні Закону визначений гарантований обсяг часу для здобуття гарантованої Конституцією України «безоплатної дошкільної освіти» – до 11 годин на день; керівник закладу дошкільної освіти може обиратися на два і більше строки; гарантовані Законом доплати вихователям за перевищення нормативів наповнюваності груп, а також збільшені академічні свободи вихователів, дозволено педагогічним радам обирати ті програми, які, на їхню думку, дозволятимуть у конкретному місці в кон-

кретний час і стосовно конкретних груп дітей найкраще забезпечити досягнення цими дітьми результатів, визначених державним стандартом.

Під час засідання учасники круглого столу обговорювали проблеми та основні завдання щодо реалізації нового Закону України «Про дошкільну освіту», обмінювалися думками про розвиток сфери дошкільної освіти на визначених Законом цінностях та засадах.

Із презентацією дошкільної освіти Ужгородської міської територіальної громади виступила начальниця відділу закладів освіти управління освіти Ужгородської міської ради Олена Габор.

Присутнім розповіли про ключові ідеї, які пропонує новий Закон України «Про дошкільну освіту», наголосили, що він буде введений у дію 07.07.2025

приємцями (але не в статусі юридичних осіб); дозволить запровадження нових форм організації освітнього процесу, зокрема мінісадики і мобільні дитячі садки;

МІЖНАРОДНИЙ ТУРНІР ІЗ ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ «КАРПАТІЯ 2024» ВІДБУВСЯ В УЖГОРОДІ:

за перемогу змагалися понад 1000 гімнасток

Спортивні змагання відбувалися на двох майданчиках – Центру олімпійської підготовки і спорткомплексу «Золота гора». Поборотися за призові місця приїхали 85 команд з України та з-за кордону. Нашу країну представляли 83 команди з 31-го міста, одна команда виступає від Словаччини, ще одна – від Латвії, інформує Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради.

Загалом під час турніру виступили 1050 гімнасток у 50 категоріях, а також 35 групових команд у семи категоріях. У командному заліку взяли участь 14 команд.

Міжнародний турнір із художньої гімнастики тривав в обласному центрі упродовж трьох днів – до 17 листопада включно. Організатор – Rhythmic Gymnastics SC Carpathia (Валентина Плавайко). Змагання відбувалися під егідою Української федерації гімнастики й Федерації гімнастики України за підтримки управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради.

Із сумом повідомляємо, що за даними КП Ужгородський комбінат комунальних підприємств від 13 по 19 листопада пішов із життя 21 УЖГОРОДЕЦЬ:

Штерр Катерина Йосифівна 1961 р.н.
Положин Михайло Михайлович 1945 р.н.
Кошева Емілія Андріївна 1939 р.н.
Самош Генрієтта Ігнатівна 1942 р.н.
Черевко Марія Василівна 1931 р.н.
Брилинська Марія Іванівна 1933 р.н.
Солодовік Світлана Павлівна 1937 р.н.
Марінець Аїно Степанович 1933 р.н.
Можаровський Сергій Юлійович 1955 р.н.
Ігнат'єв Микола Єгорович 1948 р.н.
Янкович Віктор Віталійович 1975 р.н.
Рошко Андрій Станіславович 1975 р.н.
Мелекесцева Вікторія Юріївна 1963 р.н.
Маркович Людмила Іванівна 1937 р.н.
Піда Єва Степанівна 1954 р.н.
Железник Базил Олександрович 1939 р.н.
Нінц Ірина Петрівна 1937 р.н.
Грозинський Юрій Олександрович 1961 р.н.
Коба Віра Павлівна 1946 р.н.
Волошук Семен Юрійович 1962 р.н.
Бібен Ганна Юріївна 1964 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

68-й окремий батальйон ТрО часто називають закарпатським, адже в лютому 2022 року він був створений саме з місцевих добровольців. Тоді до лав територіальної оборони подалося багато відомих і активних у громадському житті закарпатців, чимало з них і досі служать уже за межами області – на різних ділянках фронту. Але нині наші хлопці потребують свіжих сил, тож про те, як ведеться їхній пошук, нам розповів рекрутер батальйону Олексій Любецький.

Олексій є заступником начальника штабу 68-го окремого батальйону ТрО з мобілізації, тобто займається тим, що нині популярно називати військовим рекрутингом. У 68-му батальйоні ця посада з'явилася в квітні 2024 року – приблизно в той же період інші військові підрозділи ЗСУ почали активно працювати в напрямку професійного підбору військовослужбовців. Нині серед бригад розвинулася вже певна конкуренція: за військових спеціалістів і мотивованих бійців мало не б'ються. А деякі підрозділи, наприклад, та ж Третя штурмова бригада ЗСУ, так активно ведуть рекрутингові кампанії, що їхні реклами стають скандальними.

У 68-го батальйону такого ресурсу, як у Третьої штурмової, нема, тож і рекрутингові кампанії значно скромніші. То як же знайти у цей складний час нових бійців для підсилення батальйону? Олексій Любецький каже, що справа ця дійсно не проста, однак він знає, що як і для кожного товару є свій покупець, так і для кожної роботи у війську знайдеться кандидат.

«Я не пропоную вегетаріанцям м'ясо, – пояснює рекрутер. – Якщо кандидат хоче бути штурмовиком (ми таких називаємо Рексами), то йому краще податися в бригаду, яка має потужну тренувальну базу і забезпечить йому участь в активних бойових діях. Ми залучаємо до нашої команди іншими плюсами: у нас дуже адекватне командування, мінімум «совка», дружня й людяна атмосфера, а ще – одні з найменших втрат від початку повномасштабної війни».

Олексій Любецький вважає, що програму рекрутингу слід було запровадити у війську значно раніше – ще наприкінці 2022 року, коли потік добровольців уже йшов на спад. Не секрет, що на початку повномасштабні військовослужбовці набирали на посади хаотично, тому часто бійці були неефективними на своїх посадах, мусили опановувати все з нуля. Якби ми, мовляв, тоді запровадили систему рекрутингу, то вдалося би за-

ЯК ЗНАЙТИ БІЙЦІВ ДЛЯ ПІДСИЛЕННЯ ЗАКАРПАТСЬКОГО БАТАЛЬЙОНУ ТрО

– розповідає рекрутер Олексій Любецький

лучити до війська більше людей і вони працювали би ефективніше. Натомість тоді почали діяти методи відлову чоловіків працівниками ТЦК, що призвело до великих іміджевих втрат.

«Такі методи, як на мене, були невинуваті, їх потрібно було застосовувати, коли ситуація була би геть кепською. А вони почали на старті», – вважає рекрутер.

якоїсь компанії. Одна справа, коли цим займається Центр зайнятості, і зовсім інша – коли кандидата підбирає людина, котра є частиною цієї компанії, знає її, живе нею, знає колег, а тому підшуковує того, хто впишеться в команду, спрацює на її підсилення», – розповідає Олексій.

Нині 68-ий батальйон найбільше потребує стрільців, операторів дронів, водіїв, але загалом до служби запро-

спрямували свої рекрутингові потужності на пошук бійців у Колумбії, Мексиці та багатьох інших країнах. У 68-му батальйоні поки є лише один іноземець із США, однак наразі Олексій Любецький веде перемовини з хлопцем із Фінляндії, котрий іще в 2016 році виїхав туди із мамою з Харкова, а наразі бажає повернутися, аби служити в ЗСУ і помститися за своє зруйноване дитинство.

«Зараз, можемо чесно сказати, до нас ідуть служити більше з примусу – тобто ті чоловіки, котрі вже розуміють, що так чи інакше їх примусять воювати, то вже краще самим обрати собі підрозділ і спеціальність, ніж бути відловленим ТЦК і потрапити у випадковий підрозділ на випадкову спеціальність. Тому зараз чоловіки обирають умови, які їм підходять. І гроші у більшості випадків відіграють зовсім не найважливішу роль», – зізнається Олексій і додає, що найчастіше нині він знаходить кандидатів на

сайтах із пошуку роботи. Лише за останні півроку рекрутер знайшов там і провів співбесіди з більш ніж тисячею кандидатів. З тими, хто готовий заключити контракт, співпрацює через Тячівський ТЦК, де оформлюють особисту справу рекрута, організують приїзд, проживання та отримання грошової допомоги для новобранців (20 тисяч грн) від місцевої громади.

Що буде далі – сказати важко. Олексій Любецький вважає, що попри дорослішання населення знайти потенційних ефективних військовослужбовців у наступні роки буде суттєво важче: «Це як із донатами. Нині кажуть, що люди донатять менше, але це конкуренція зростає, тобто набагато більше стало тих, хто залучає грошову допомогу, тому вона розпилюється. У сфері рекрутингу теж спостерігається щось подібне. Кожен підрозділ починає активно працювати з рекрутингом, тож конкуренція зростає. Але треба розвиватися і працювати в кількох напрямках – тоді набір до війська буде ефективним».

Вже цьогоріч Олексія Любецького з банером 68-го батальйону можна було побачити в Ужгороді і на фестивалях, і на інших масових заходах, де він розповідав про свій підрозділ, рекламуючи службу в ньому. Хтось скаже, що це неефективно, однак результати є: навіть на середньовічному фестивалі «Бельтайн» в ужгородському замку вдалося залучити до батальйону новенького, котрий уже завершив навчання в Англії і став чудовим зв'язківцем.

Тетяна ЛІТЕРАТИ
«Про Захід»

Саме через недовіру до ТЦК нині багато чоловіків воліють заключити контракт із ЗСУ через рекрутерів, підібравши собі місце служби, як посаду на роботі.

«Я дійсно порівнюю свою нинішню діяльність з прийомом на роботу до

шують цивільних із усіма спеціальностями. Поширювати у ЗМІ інформацію про те, скільки людей нині потребує для підсилення батальйон, наразі не можна. Однак процес пошуку є постійним, адже щодня в підрозділі відбуваються зміни, бійці йдуть з війська через вік, медичний стан, сімейні обставини тощо.

То як же відбувається пошук нових бійців? Спершу рекрутингова кампанія 68-го батальйону ТрО була направлена на закарпатців, гаслом її було «Зі своїми – за своє». Тобто закарпатців запрошували доєднатися до служби у підрозділі, де всі свої. Тоді на території краю з'явилася зовнішня реклама, яка зображувала обличчя воїнів-закарпатців – аби люди могли впізнати своїх сусідів і друзів (винятком став лише командир батальйону, який не є закарпатцем). Ця ідея – залучити своїх до своїх – тоді досить ефективно спрацювала, але з

часом бажачих ставало все менше, тож нині Олексій Любецький шукає кандидатів для підсилення свого підрозділу по всій Україні і за кордоном. Українське законодавство нині дозволяє залучати до служби в ЗСУ іноземців, тож чимало підрозділів

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кваліфікованими кадрами на вільні робочі місця:

- **юристоконсульт** – заробітна плата 27000 гривень – Організація правової роботи, консультування, захист інтересів військової частини у суді. Перевірка проектів договорів, надання оцінки фактам порушень військової та трудової дисципліни.
- **ерготерапевт** – заробітна плата 20100 гривень – Складати компоненти індивідуальної програми реабілітації хворого, щодо ерготерапевтичних втручань та безпосередньо проводити ці втручання, застосовувати різні методи і методики ерготерапії, які є доцільними для пацієнта в даний момент. Виконувати реабілітаційні заходи для усунення, припинення або зменшення болю, відновлення функцій організму, активності і діяльності. Досягнення рівня

здоров'я, фізичної самостійності та активності, оптимального фізичного стану осіб з порушення діяльності опорно-рух. апарату.

- **сестра медична (брат медичний)** – заробітна плата 16000 гривень – Здійснювати професійну діяльність під керівництвом лікаря, проводити прості діагностичні, лікувальні, фізіотерапевтичні процедури, готувати хворих до обстеження, виконувати санітарну обробку хворого, готувати та застосовувати дезінфекційних розчинів, вести медичну документацію, брати активну участь в поширенні медичних знань серед населення.

- **монтувальник шин** – заробітна плата 30000 гривень – Працювати з автомобільними клієнтами на смузї, виконувати

монтаж-демонтаж вантажної шини на диск, балансування та фініш-балансування, поглиблювати протектор малюнка шини (нарізання).

- **водій автотранспортних засобів** – заробітна плата 40000 гривень – Водій вантажного транспорту категорії "С" та "Е". (тент) міжнародні виїзди за кордон.

- **оператор автоматичної лінії підготовки та паяння електрорадіоелементів на друкарських платах** – заробітна плата 20000 гривень – Обслуговування автоматизованої лінії підготовки та паяння електрорадіоелементів на друкованих платах.

- **касир (в банку)** – заробітна плата – 17000 гривень – Знання правил ведення та обліку емісійно-касових операцій; правила

зберігання грошей та цінностей; положення, інструкції з проведення касових операцій; методики перевірки грошових знаків щодо фальшивості. Обслуговування фізичних осіб, відкриття рахунків, прийом комунальних платежів, обмін валют, консультування клієнтів.

- **водій автотранспортних засобів – заробітна плата – 45000 гривень** – Працювати водієм-далекобійником вантажного автотранспортного засобу за напрямками Європа-Україна, Україна-Європа. Наявність водійських прав категорії "С", "Е", біометричного паспорту. Мати навиків з ремонту автомобіля. Оформлення документів (ТІР, митниця, ТТН), контроль за погрузкою, вивізкою вантажів, тощо.

Звертайтеся до Ужгородської філії Закарпатського обласного центру зайнятості: м.Ужгород, вул. А. Новака, 45. Контактні телефони: +380508005590, +380442449486.

Саме з Ужгорода футбол розпочав свій шлях в Україні. Позаду – 131 рік. Були спади і злети, але футбол не переставали грати ніколи.

Рік 2024 – напружод складний. На теренах нашої країни проходять

серйозні бойові дії. Все дуже складно, але чемпіонат міста відбувся, за що велика подяка керівництву асоціації футболу Ужгорода. Усі війни закінчуються миром, і потрібно завжди думати про завтрашній день.

ВВІЙДЕ В ІСТОРІЮ ФУТБОЛУ НАШОГО КРАЮ

ЧЕМПІОНАТ УЖГОРОДА 2024 РОКУ

непросто. Підопічні Ярослава Рушаків ходили на кожну гру і «билися» усі 90 хвилин, але цього замало для досягнення успіху, особливо, коли рівень чемпіонату міста справді дуже високий.

Поглянемо на чемпіонат міста зі сторони фактів, які говорять про цікаві речі. У змаганнях у кожному матчі забивали по 5,64 гола за гру. Це високий показник, тобто кожна команда забивала по 2,82 гола. У всьому чемпіонаті міста рахунок 1:0 було зафіксовано один раз (ФК «Крайна» – ФК «ПАБ-Дрива»), 1:1 два рази (ФК «Медєя» – ФК «Крайна» і ФК «Крайна» – ФК «Лідер»), 2:0 – один раз (ФК «Крайна» – ФК «Лідер»), 2:1 – один раз (ФК «Лідер» – ФК «Вопак»). Проте 3:0 – 9 разів (ми розуміємо, що більшість – це технічні поразки), 4:2 – 3 рази (ФК СХІ – ФК «Крайна», ФК «Будівельник» – ФК «ПАБ-Дрива»), 4:3 – 3 рази (ФК «Крайна» – ФК «Вопак», ФК «Лідер» – ФК «Вопак», ФК «Паб «Дрива» – ФК «Вопак»), 9:1 – 2 рази (ФК СХІ – ФК «Вопак», ФК «Медєя» – ФК «Вопак»), 6:3 – 2 рази (ФК «Крайна» –

ФК «Крайна» – ФК «Паб «Дрива» – 11:3. Це рекорд чемпіонату. Багато голів було забито у матчах ФК «Медєя» – ФК «Вопак» – 7:4, ФК СХІ – ФК «Вопак» – 9:1, ФК «Медєя» – ФК «Вопак» – 9:1, ФК «Лідер» – ФК «Паб «Дрива» – 7:2, ФК «Паб «Дрива» – ФК «Вопак» – 8:1, ФК «Крайна» – ФК «Вопак» – 6:3, ФК «Лідер» – ФК «Паб «Дрива» – 6:3, ФК «Медєя» – ФК «Лідер» – 6:2, ФК «Лідер» – ФК «Крайна» – 5:3.

було у грі ФК «Крайна» – ФК «Паб «Дрива» – 11:3. Це рекорд чемпіонату. Багато голів було забито у матчах ФК «Медєя» – ФК «Вопак» – 7:4, ФК СХІ – ФК «Вопак» – 9:1, ФК «Медєя» – ФК «Вопак» – 9:1, ФК «Лідер» – ФК «Паб «Дрива» – 7:2, ФК «Паб «Дрива» – ФК «Вопак» – 8:1, ФК «Крайна» – ФК «Вопак» – 6:3, ФК «Лідер» – ФК «Паб «Дрива» – 6:3, ФК «Медєя» – ФК «Лідер» – 6:2, ФК «Лідер» – ФК «Крайна» – 5:3.

Цьогоріч у чемпіонаті міста взяли участь 7 команд, що слід вважати хорошим показником. Футбол має велику об'єднуючу силу. Майже 6 місяців команди боролися за медалі Чемпіонату. За підсумками футбольного сезону. 7 команд спокійно можна розподілити на 4 групи. До першої входить ФК «Медєя», гравці якої виступають в обласному чемпіонаті і там боролися за найвищі нагороди. «Медєя» – чемпіони. Вони набрали найбільше очок, забила найбільше і пропустила найменше м'ячів. Єдина команда, яка за весь чемпіонат не зазнала жодної поразки та здобула найбільше перемог. Як бачимо, за всіма показниками ФК «Медєя» – кращий футбольний колектив у нашому місті.

До другої групи входять ФК «Будівельник», ФК «Лідер» та ФК «Крайна». Усі три команди добре вкомплектовані, мають досвід виступу на обласному рівні. Якщо ФК «Будівельник» брав участь у чемпіонаті області минулого року, то гравці ФК «Лідер» і ФК «Крайна» – у першості цього. Ці команди вели боротьбу за срібні і бронзові медалі чемпіонату міста. У підсумковій таблиці їх розділило одне очко. У «Будівельників» – 24 очки і срібні нагороди. У ФК «Лідер» – 23 очки і бронзові медалі. У ФК «Крайна» – 22 очка і четверте місце. Чому ФК «Крайна» без медалей? Скоріше за все, це поразка підопічних Івана Криси від ФК «Паб «Дрива» у 4 турі (рахунок 1:0), а також гра 11 туру («Медєя» – «Крайна» – 1:1). «Медєя» зрівняла рахунок на 90+1 хв., що лишило «Крайну» медалей чемпіонату. А чому ФК «Лідер» бронзовий призер, а не срібний? Скоріше за все, це втрата 5 очок у матчах з ФК «Крайна».

До третьої групи віднесемо команди ФК «Паб «Дрива» та ФК СХІ. За підбором гравців команди могли боротися за медалі, але з різних причин цього не сталося. У підсумку від команд другої групи вони значно відстали, але і останнє місце їм не загрожувало. Будемо відвертими, якби Євген Селезньов взяв участь у всіх матчах за команду ФК «ПАБ-Дрива», то підопічні В'ячеслава Пінковського точно поборолися за комплект нагород. А що завадило ФК СХІ боротися за медалі? Скоріше за все, на результати підопічних Яромира Лободи вплинула ситуація навколо команди. СХІ вирішили заявити команду на всеукраїнський рівень. Чемпіонат міста вони розглядали як перегляд молодих гравців. Рівень чемпіонату був справді високим і це дало таку можливість.

До четвертої групи віднесемо команду ФК «Вопак». У чемпіонаті міста команда посіла останнє місце. ФК «Вопак» за весь чемпіонат не набрав жодного очка. Таке буває нечасто. Вони пропустили найбільше голів. Чи справді «Вопак» були хлопчиками для биття? Насправді, далеко не так. Дійсно, гравцям не вистачало досвіду виступів на такому рівні, десь не вистачало майстерності, фізичних кондицій, але морально-вольові якості зашкалювали. Проте тільки морально-вольових якостей недостатньо, і у матчах чемпіонату міста це відчувалося. Наприклад, у матчі «Вопак» – «Лідер» на 60 хвилині «Вопак» вигравав 3:2, у підсумку – 3:4. У поєдинку «Будівельник» – «Вопак» у першому таймі підопічні Ярослава Рушаків вели 1:0, у підсумку поразка 3:1. «Вопак» – «Медєя» на 21 хв. «Вопак» виграв 2:1, а до середини другого тайму стає 2:5, на 82 хв. – 4:5. У підсумку 4:7. Але «Медєя» пропустила 16 голів або 1,33 гола за гру, а тут аутсайдер забиває лідеру 4 голи!!! «Лідер» – «Вопак» на 81 хв. гри гості зменшують розрив у грі до мінімуму – 2:1. Останні 10–12 хв. гри були дуже напруженими. «Крайна» – «Вопак» – після першого тайму 4:0. Другий тайм пройшов зовсім за іншим сценарієм – 2:3. У підсумку 6:3. «Вопак» – ФК «Паб «Дрива» – на 63 хв. господарі попереду 3:2, але кінцівка провалена – 3:4. «Вопак» – «Крайна» – на 62 хв. 3:3, але на 89 хв. гри «Крайна» вириває перемогу 3:4. «Вопак» – «Будівельник» – перший тайм 1:1. На 84, 87, 90 хвилинах «Будівельники» зуміли провести три м'ячі і здобути перемогу 1:4. Як бачимо, матчі з «Вопаком» проходили далеко

ФК «Вопак», ФК «Паб «Дрива» – ФК «Вопак»). Ці факти говорять про дві речі: команди не ставили завдання не пропустити або рівень нападників значно вищий за рівень захисників. Схиляємось все-таки до другого. Такі прізвища як Михайло Дудаш, Руслан Соскида, Євген Селезньов, Валентин Павлик, Віталій Медведєв, Андрій Надич, Віталій Геці, Михайло Митровка, Микита Немецков, Мілан Бутрик, Ростислав Фрінцко, Євген Матринець, Іван Капустей прикрашають футбол нашого краю. Їм достатньо долі секунди, щоб вразити ворота суперника. Для того, щоб підкреслити рівень форвардів, ми повинні чесно визнати, що виконавська майстерність гравців півзахисту була чудовою. Прізвища Адріана Пуканича, Владислава Микуляка багато про що говорять.

Якщо подивимось, із яким середнім показником завершували матчі учасники чемпіонату міста, то побачимо таку картину: ФК «Медєя» – 4,33:1,33, ФК «Будівельник» – 3,08:2,16, ФК «Лідер» – 2,91:2,41, ФК «Крайна» – 3,33:2,00, ФК «Паб «Дрива» – 2,58:4,00, ФК СХІ – 1,66:2,58, ФК «Вопак» – 1,83:5,33.

ФК «Медєя» – за всіма показниками краща команда Ужгорода. Мирославу Бабяку вдалося поставити гру у всіх ланках. Ми побачили чітку гармонію, що підкреслює рівень футболу.

ФК «Будівельник» – хороша команда, але в окремих моментах, матчах виконавська майстерність окремих гравців не досягала до чемпіонського звання. Юрію Шукало є над чим працювати.

ФК «Лідер» паралельно виступав у першості області серед команд першої ліги. Сильна команда, слів нема, але потрібно прикладати більше зусиль.

ФК «Крайна» паралельно виступала у чемпіонаті області (правда, під іншою назвою), де зіграла на посередньому рівні. У чемпіонаті міста «Крайна» реально претендувала на медалі, але прикрощі у матчах з «Медєєю» та «ПАБ-Дрива», коли було втрачено 5 очок, лишили їх призової трійки. Можливо, це збіг обставин, а, можливо, і дисципліна та недостатня виконавська майстерність окремих гравців у певних моментах. За технічними показниками 3,33:2,00, ФК «Крайна» має другий показник, а в турнірній таблиці команда четверта.

ФК «Паб «Дрива» за багатьма показниками реально могла би претендувати на

медалі чемпіонату, але ігрова і просто дисципліна звели нанівець зусилля В'ячеслава Пінковського.

ФК СХІ – підготовка до першості України, відбір гравців, тренувальний процес, на жаль, відсунули чемпіонат міста на другий план.

ФК «Вопак» – проста команда, до складу якої входили старші за віком і зовсім юні

«Будівельник» – 5:4. ФК «Будівельник» – ФК «Крайна» – 5:3.

Жодної поразки у чемпіонаті не зазнав ФК «Медєя», найбільше перемог у них же – 9-ть, ФК «Будівельник» та ФК «Лідер» – по сім. Найбільш миролюбна команда – ФК «Крайна» – 4 нічії, по три нічії у «Медєї» та «Будівельника». Найбільше поразок зазнав ФК «Вопак» – 12-ть, ФК СХІ – 9-ть, ФК «Паб «Дрива» – 8-м.

Слід зазначити, що матчі проходили на чудових полях стадіонів «Авангард» та «Автомобіліст», про що старше покоління могло тільки мріяти, за що велике спасибі Віктору Качуру та Анатолію Фрігану, а також подяка Миколі Коципаку за приведення до порядку та зручності для відеозйомок на «Авангарді».

Чемпіонат міста Ужгород 2024 року ввійде в історію футболу нашого краю. У багатьох областях країни припиняють міські і обласні чемпіонати, а в Ужгороді футбол живе, за що велике спасибі міській і обласній владі, президентам футбольних клубів Івану Качуру, Миколі Коципаку, Тиберію Мальованцю, Ростиславу Яремі, Рудольфу Балажинцю, Роману Сарая, на чій плечі лягло багато футбольних проблем і з якими вони прекрасно впоралися. І це у такий складний період. Цим людям щира подяка за роботу. А найбільша подяка все-таки керівництву Ужгородської міської асоціації футболу Василю Гомонаю, Петру Міляну, Максиму Селменському, Михайлу Митровському та Йосипу Шитеву, які у складний час не опустили руки, не відійшли у тень, а продовжили роботу, адже думають про молодь, про любителів футболу і завтрашній день.

Пресслужба Ужгородської міської асоціації футболу

гравці, які робили все для того, щоб досягти належних успіхів. Команда під час чемпіонату міста значно виросла і, будемо сподіватися, що у наступному році вони покажуть значно кращий результат. Головне, що у них є велике бажання грати і зростати.

Ще цікава деталь. За забитими (37-м) і пропущеними (26-ть) м'ячами «Будівельник» на третій позиції, а у турнірній таблиці – другий. За забитими (40), пропущеними (24) м'ячами «Крайна» – друга, а у таблиці – четверта. «Лідер» за забитими (34), пропущеними (29-ть) четвертий, а у турнірній таблиці – третій. Як бачимо, технічні результати не завжди є основним показником у футболі. Велику роль відіграють багато показників, у тому числі й особистості президентів та тренерів команд.

Найбільше забитих голів в одному матчі

Цей легендарний турнір збирає найсильніші команди, даруючи незабутні матчі та історичні моменти. Змагання на полі «Авангарду» – це завжди більше, ніж просто гра. Це емоції, традиції та боротьба за головний трофей.

ЗАВЕРШИВСЯ 61-Й КУБОК СТАДІОНУ «АВАНГАРД» –

найстаріший футбольний турнір в Ужгороді

Минулої неділі у фіналі зустрілися команди «ЕКО» та «Медєя», подарувавши вболівальникам справжнє футбольне шоу. Матч завершився з рахунком 6:2 на користь «ЕКО», які заслужено стали переможцями.

Після матчу відбулося урочисте нагородження всіх учасників, у якому взяли участь: Віктор Качур, директор стадіону «Авангард», Вадим Борець, заступник міського голови Ужгорода, Алла Чернобук, начальниця Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради, Василь Гомонай, голова асоціації футболу Ужгорода, Максим Селменський, заступник голови асоціації футболу Ужгорода

Переможці отримали Кубок, медалі та бурхливі оплески від уболівальників. Дякуємо командам за красивий футбол, а всім, хто прийшов підтримати гравців, – за створену атмосферу! До зустрічі на наступному турнірі!

Будинок товариства “Просвіта” на вулиці Другетів в Ужгороді є одним із небгатьох прикладів пострадянського повернення майна першим власникам. Але для того, аби товариству повернули будівлю, його членам довелося роками боротися з системою. Нині ми розкажемо, як зводили цей красивий будинок, що у ньому було і що є нині.

А почнемо з того, що будівля “Просвіти” могла бути зовсім не там, де нині, адже в якості варіантів у 1923-му році розглядалася можливість придбати готель-ресторан “Корона” і перебудувати його так, аби там можна було розмістити адміністрації “Просвіти” та ряду інших дружніх товариств, спілок і партій. Достеменно невідомо, чому тоді зірвалася ця угода, факт у тому, що “Корона” так і залишилася готелем-рестораном.

Про інший варіант ми вже розповідали у “Втраченому Ужгороді”. У 1925-1927 роках товариство активно працювало над тим, аби добитися від міської управи дозволу звести посеред нинішньої площі Ш. Петефі (тоді – площі Масарика) величезну 4-поверхову будівлю товариства з житловими квартирами, публічною бібліотекою, пожежним постом, магазинами, готелем і рестораном. Хоча проект вже був готовий, міська управа на будівництво не погодилася, проти нього висловилися й торговці з ринку на Масариковій площі, котрі боялися, що втрачять можливість заробити, якщо ярмаркову площу в цій частині міста забудують.

“Просвіті” довелося будуватися не в самому центрі міста, а трохи далі – на тодішній Другетовій площі. У 1927-му товариство придбало там ділянку землі для спорудження кінотеатру. Та коли плани зі зведення Народного дому на площі Масарика остаточно луснули, вирішено було на тій ділянці звести і Народний дім, і кінотеатр.

Багаторічний голова крайового товариства “Просвіта” Павло Федака досліджував історію зведення цієї будівлі, тож знає про неї дуже багато. Він пояснює, що “Просвіті” у 1920-х було

дуже важливо мати власне велике приміщення, і на цьому активні “просвітяни” тих часів постійно наголошували у місцевій пресі. Але для чого ж “Просвіті” тоді потрібен був власний кінотеатр? Павло Федака вважає, що кінотеатр розглядався, скоріше за все, як можливість заробити кошти, які в подальшому можна

розпочати наприкінці 1927 року, але через нестачу коштів товариство змушене було трохи відкласти втілення амбітного проекту. Лише після отримання великого кредиту від Словенського банку в Ужгороді та за підтримки благодійників, котрі переказували кошти на будівництво буквально з усього світу (на-

би було використовувати для розширення діяльності товариства або погашення боргів, які, забігаючи наперед, переслідували “Просвіту” протягом усіх подальших років. Крім того, кінотеатр планували використовувати у просвітницьких цілях, демонструючи фільми, а також просто в якості зали для проведення урочистостей.

Проект майбутнього Народного дому “Просвіти” розробили місцеві фахівці: архітектор Адальберт Фодор та інженер Еміліан Егреші. Працювали вони дуже швидко, протягом серпня 1927-го представивши “просвіт’янам” своє бачення будівлі. Оскільки викуплена раніше ділянка на Другетовій площі була для втілення проекту завузька, на одному зі засідань проводу товариства було вирішено придбати ще й частину сусідньої ділянки, яка належала кондитеру Ернесту Заводніку.

Будівництво планували

приклад, 100 тисяч чеських корун подарував особисто президент Масарик, великі власні кошти пожертвував голова товариства Юлій Брашайко, надсилали гроші американські заробітчани, збирали по коруні місцеві школярі й селяни), зведення Народного дому пішло повним ходом. Будувала його місцева фірма “Вінкельсберг і тов. в Ужгороді”.

Поки тривали роботи, “просвіт’яни” активно обговорювали варіанти назви майбутнього кінотеатру. Павло Федака, переглядаючи протоколи засідань проводу “Просвіти”, знайшов кому належала ідея назви “Уранія”. 5 листопада 1927 року цю назву під час засідання запропонував священник, тодішній директор ужгородської жіночої учительської семінарії Віктор Желтвай. Чому саме “Уранія” – у протоколах не пояснено. Взагалі Уранія у грецькій міфології була музою астрономії. Саме таку назву з 1910 року носить відома віденська будівля, в якій розміщується кінотеатр, громадський центр і обсерваторія. У Празі теж була своя “Уранія” – відомий з 1903 року театр, який вщент згорів у 1946-му. Тож, можливо, саме празька або віденська “Уранія” дала назву нашій, ужгородській.

Народний дім “Просвіти” був зведений дуже швидко. Вже станом на жовтень 1928-го всі роботи були завершені, тож урочистості з нагоди відкриття призначили на 6-7 жовтня. Сказати, що новозведену будівлю відкривали пишню – нічого не сказати. У суботу, 6 жовтня, урочисто відкрили “Уранію”. У газетах тих часів писали, що того дня в кінотеатрі відбулася перша вистава, тож, ймовірно, на відкритті показували не фільм, а використа-

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: БУДИНОК “ПРОСВІТИ” І КІНОТЕАТР “УРАНИЯ”

ли залу для театраль-ного виступу.

Основні же заходи відбувалися в неділю, 7 жовтня, адже будівлю потрібно було насамперед освятити. Спершу всі зібралися на службу в греко-католицькому кафедральному соборі, далі на Капітульній сформували колонну, яка пройшла нинішніми вулицями А. Волошина, Корзо, площею Ш. Петефі і назад – через площу Ф. Корятовича до Народного дому “Просвіти”. Там будівлю освятити, причому обряд цей провів особисто єпископ Олександр Стойка. Потім були промови з балкони Народного дому для кількох тисяч “просвіт’ян”, котрі зіхалися на свято з усієї Підкарпатської Русі і просто заповнили всю Другетову площу. Далі офіційну частину перенесли всередину Народного дому, до зали “Уранії”. Закінчило-

ся же святкування балом у ресторані “Корона”.

Слід сказати, що зала “Уранії” на той час була найбільшою в місті. Вона могла вмістити більше 700 глядачів: 600 сидячих місць обладнали на першому поверсі і ще 150 – на балконі. Загалом будівля “Просвіти” спроектована так цікаво, що передній адмінприміщення товариства і задні зала та хол кінотеатру являють собою по-суті дві окремі будівлі, які сполучаються

Звіди можна було вийти у ліві бокові двері, потрапивши на сходи, які вели на верхні поверхи “Просвіти”; придбати квитки у віконечках квиткових кас (поки при товаристві існував власний театр, працювали дві окремі каси: театральна та кінотеатру), секарстатися туалетами або через великі двері пройти просто до “Уранії”. Вже у радянські часи в холі прорубали ще одні двері, з правого боку. Через них можна було увійти до приміщення колишньої аптеки Галаса, яку в Будинку офіцерів переробили на офіцерську їдальню.

Цікаво, що хоч зовні будівля “Просвіти” виглядає дуже просторою, приміщень у ній було не так уже й багато. Майже весь другий поверх займала бібліотека товариства, яка налічувала до 8000 книжок. Деякі з них були справжніми скарбами, наприклад, відомо, що там зберігався так званий ужгородський “Полустав” – пергаментний рукопис кінця 14 ст., (за пізнішими дослідженнями – найдавніший збережений церковнослов’янський монастирський молитовник східної Слов’янщини). Цей рукопис подарував “Просвіті” отець канонік Георгій Шуба, котрий у свою чергу отримав його в дар від родини Черських в Ужгороді.

Надзвичайно цікавим був і музей товариства, експонати якого розмістили на третьому поверсі, у просторій актовій залі. Газета “Українське слово” за 1935-ий рік писала, що музей “Просвіти” володів сотнею унікальних скарбів, серед яких була Острозька Біблія 1581 року, золоті сережки скитської культури, виорані у Буштині

езнавчого музею. Саме там нині зберігаються, зокрема, й стародруки, на яких стоїть штамп “Просвіти”. Відомо, що частину бібліотеки товариства передали також бібліотеці новоствореного Ужгородського університету.

Але повернімося ще трохи до історії кінотеатру “Уранія”, про який варто розповісти окремо. Він був першим публічним кінотеатром у місті, але сподівався своїх творців не виправдав – великих прибутків не приносив. З місцевої преси знаємо, що білетери та інший персонал кінотеатру працювали в уніформі з синьо-жовтими капелюхами та комірцями. Людей туди приходило багато лише у перші роки його роботи. Коли ж на початку 1930-х у центрі міста відкрився модерний міський кінотеатр (у радянські часи названий “Москвою”, у часи незалежності – “Ужгородом”), справи “Уранії” пішли геть погано. У газетах писали, що “Уранія” не витримує конкуренції, показує лише “слабкі” фільми, на які мало хто ходить. Був період, коли взяти кінотеатр в оренду пропонував “Просвіті” той же орендар, який працював у міському кіно – “Ротман і ко”, та врешті перевагу у середині 1930-х віддали празькій фірмі “Меркур-фільм”, яка повністю замінила в “Уранії” звукове обладнання.

Власне, навіть задача в оренду кінотеатру не покращила фінансового становища “Просвіти”. Протягом усього часу від дня зведення Народного дому товариство було по вуха в боргах, які не в змозі було виплатити. До речі, навіть Павло Федака не знає, чи встигла таки “Просвіта” розрахуватися за кредити до 1938-го року, коли змушена була покинути свій Народний дім в Ужгороді. В угорський період цю будівлю використовували в якості філармонії. Там проводили репетиції і виступали місцеві співачі, танцювальні та музичні колективи.

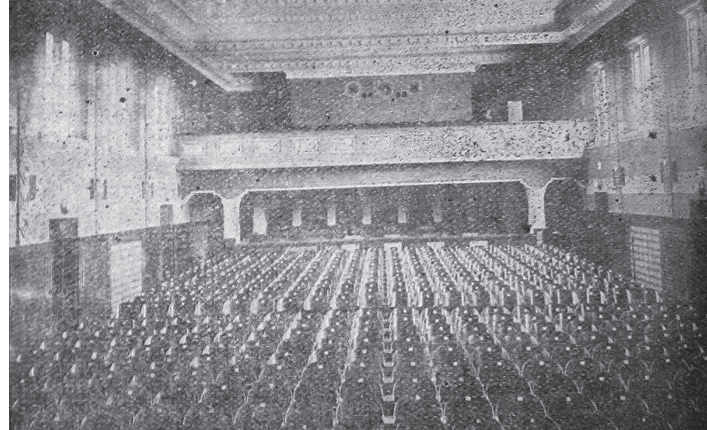
А от у радянські часи колишній Народний дім перетворився на Будинок офіцерів. Військові провели там кілька добудов і перебудов, зокрема добу-

дали до правого коридору кінотеатру ряд невеличких кабінетів. Однак в цілому нічого не чіпали, залишивши оригінальними двері, вікна, підлогу, батареї, сходи, ковкі, дерев’яні панелі тощо. “Просвіта” отримала собі приміщення назад лише у 1997 році, після кількох років суперечок з військовими.

Нині в будівлі проводять великий ремонт, намагаючись зберегти й відновити колишню красу будівлі. Тож, можливо, міне ще трохи часу – і тут знову працюватиметься бібліотека, проводиться масові заходи, а перший великий кінотеатр Ужгорода знову відкриє свої старовинні двері для глядачів.

Тетяна ЛІТЕРАТУРА

“Про Захід”

між собою лише першим поверхом.

Що ж було в ті часи всередині будівлі? Обабіч головного входу до Народного дому розміщувалися приміщення, від початку призначені для здачі в оренду. З правого боку з 1933-го року працювала аптека Олександра Галаса. У рекламах тих часів писали, що вона обладнана за столичним взірцем, видає ліки за рецептами лікарняних кас, має на складі всі спеціальні ліки, а також косметику для жінок. З лівого боку від входу працював магазин.

Вхідні двері до “Просвіти”, до слова, досі залишилися оригінальними. Коли люди проходили всередину, потрапляли у просторий хол.

ще перед війною (йшлося про Першу світову війну) на так званих “Кривавих полі”, цінна хустська кераміка, цінні “мальовила” на склі з Требушан, старі ікони тощо.

За словами Павла Федаки, усі цінності з бібліотеки та музею спішно евакуювали з будівлі “Просвіти” в період з 1-го по 10-те листопада 1938-го, коли стало відомо, що Ужгород перейшов угорщині. Книжки з бібліотеки частково відвезли до Перечина, цінні, разом з музейними експонатами передали Земсько-му музею, який працював у будівлі старого жупанату (нині – Художній музей ім. І.Бокшая). Вже у радянські часи експонати Земського музею передали для створення Закарпатського кра-

ГОРОСКОП

ОВЕН

Підвищиться соціальна активність, а творче піднесення дозволить вдало розв'язати всі проблеми вдома і на роботі. Постарайтеся стримати гордість і щиро прийміть допомогу та підтримку близьких людей.

ТЕЛЕЦЬ

Повірте у свої сили: настає сприятливий момент для реалізації всіх ваших задумів. Але не поспішайте з рішеннями – бажано все ретельно продумати.

БЛИЗНЯТА

На роботі можливі надто жорсткі вимоги, конфліктна ситуація з начальством чи колегами. У вихідні постарайтеся насолодитися спокоєм і затишком.

РАК

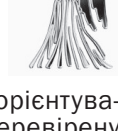
Вам необхідно за-пастися мудрістю, терпінням і спокоєм. Усі негативні емоції, спрямовані на рідних, близьких чи колег, невдовзі бумерангом повернуться до вас – тому краще цю енергію спрямувати на облаштування затишку в домі.

ЛЕВ

Ваша активність і рішучість базуватимуться на незвично високій працездатності. Сконцентруйтеся на реальній роботі, а не на примарних далеких перспективах.

ДИВА

Не чіпляйтеся до близьких і колег через дрібниці. Не слід довіряти чуткам – краще орієнтуватися лише на добре перевірену інформацію. Вихідні будуть світлими і радісними.

ТЕРЕЗИ

Не намагайтеся ламати жодних традицій, що давно склалися, оскільки робити це непросто і навіть небезпечно. Оберегайте нервову систему від хвилювань.

СКОРПІОН

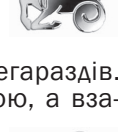
Доведеться докласти максимум зусиль, щоб залишатися на висоті й відповідати вимогам часу. Не піддавайтеся на провокації.

СТРЕЛЕЦЬ

У робочих моментах намагайтеся приділяти увагу тільки практичним, а не творчим аспектам. Вас може підстерігати загострення хронічних захворювань, тому дайте собі фізичний перепочинок.

КОЗОРИГ

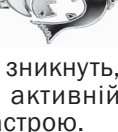
Ваш ключ до доброго самопочуття – усмішка і зневага до всіх негарздів. Усе йтиме своєю чергою, а взаємодія планет сприятиме появі плідних ідей.

ВОДОЛІЙ

Рух, натхнення й діяльність – ось що вам потрібно для повноцінного життя, але наступного тижня це може стати причиною фізичної втоми. Варто приділити увагу здоров'ю і добре відпочити.

РИБИ

Будьте реалістом – тоді суперечності, що вас переслідували, зникнуть, поступившись місцем активній діяльності й гарному настрою.

АНЕКДОТИ

Не люблю нічого громадського. Особливо думки, харчування та туалетів.

• • •

– Це ти мені мертвого пацюка у взуття підклав?
– Він що, помер?

• • •

Екзорцист:
– Я тут для того, аби вигнати демона, що вселився у вас.

Я:

– Я вас не викликав.

Демон:

– Я викликав...

• • •

Оголошення: "Продам словник синонімів. Торг, аукціон, конкурс, тендер, бартер, угода, товарообмін доречні".

• • •

До одруження я лежав, гуляв, їв. Тепер валяюся, вештаюся, жеру.

• • •

– Аааааааааааааааааааааааааааа!
– Заспокойся і постарайся коротко пояснити, що трапилось.
– А.

• • •

Будь-яка жінка знає: для того, аби миша втекла, на неї треба як слід наверхещати.

• • •

Робота – не вовк. Бо вовк з'їдає одразу, а не мучить майже все життя по 8 годин щодня.

• • •

Психологічний тест для фізиків: чи шкода вам kota Шредингера?

– А вночі я вбиваю зомбі на вулицях.

– Але на вулицях немає зомбі.

– Не дякуйте...

• • •

Ідучи на новорічний корпоратив, пам'ятайте, що вам із цими людьми ще працювати.

• • •

Гроші псують людей, тому загалом у нас народ хороший.

• • •

На флюорографії Сальвадора Далі ліва легеня плавно перетікала у гвинтові сходи, що стояли на трьох слонах.

• • •

Порядна жінка ніколи не проба-чить чоловікові, якому вона зрадила.

ЩО НЕ МОЖНА ВЖИВАТИ НА СНИДАНОК

Часто ми забуваємо, а іноді навіть не знаємо, що деякі звичні нам продукти та напої можуть негативно вплинути на шлунково-кишковий тракт, особливо, якщо він чутливий. Що ж ні в якому разі не можна вживати на голодний шлунок?

КАВА

Кава, особливо міцна чорна, може досить негативно подіяти на шлунок натщесерце. Кофеїн сприяє вивільненню гастрину – гормону, який виділяє шлункову кислоту. Цей ефект може призвести до симптомів рефлюксу, таких як здуття живота і нудота.

Перед вживанням кави варто з'їсти продукти з високим вмістом білка або жиру. Наприклад, зварені круто яйця або хліб із маслом.

ЧАЙ

Так само негативно впливають на порожній шлунок чай. Кофеїн у цьому напої також може подразнювати слизову оболонку шлунка та збільшувати вироблення кислоти, що призводить до симптомів рефлюксу. Тому перед склянкою чаю варто перекусити.

Найбільше міститься кофеїну у чорному чаю, трохи менше – у зеленому. Що стосується трав'яних чаїв, які не містять кофеїну, то вони не зашкодять порожньому шлунку.

ГОСТРА ЇЖА

Гостра їжа може дратувати слизову оболонку шлунка, а вживання її натщесерце може спровокувати шлунково-кишковий дистрес. Гостра їжа змушує ваш організм думати, що до нього потрапило щось шкідливе, змушуючи збільшувати вироблення слизу та прискорювати травлення, щоб видалити речовину. Це може спровокувати розлади шлунку.

Щоб уникнути цього, дієтологи радять поступово вводити гостру їжу до свого раціону. І не їсти її натщесерце.

СОЛОДШЦІ

Вживання солодкої їжі натщесерце може призвести до швидкого підйому рівня цукру в крові. Аби запобігти цьому, спочатку вживайте продукти з високим вмістом клітковини. Клітковина сповільнює засвоєння цукру, тим самим сприяючи його повільному зростанню в крові.

ЙОГУРТ

Завдяки високому вмісту пробіотиків і молочної кислоти йогурт чудово підходить для кишківника. Але деякі люди чутливі до молочної кислоти. У цьому випадку вживання йогурту натщесерце може збільшити вироблення шлункової кислоти, викликаючи

дратівливі симптоми. Тому краще їсти йогурт на повний шлунок, аби молочна кислота не знищила корисні компоненти йогурту.

ГАЗОВАНІ НАПОЇ

Напої з бульбашками відомі тим, що викликають неприємні симптоми, такі як відрижка та здуття живота, особливо коли в шлунку немає їжі. Бульбашки вуглекислого газу можуть створювати сильний тиск у шлунку, спричиняючи неабиякий дискомфорт.

Ще одна річ, на яку слід звернути увагу, – це вміст цукру в підсолоджених газованих напоях. Як і у випадку з солодкими продуктами, вживання солодких напоїв натщесерце може швидко підвищити рівень цукру в крові.

ЖИРНА СМАЖЕНА ЇЖА

Надзвичайно високий вміст жиру в жир-

ній смаженій їжі може створювати чималі проблеми порожньому шлункові. Продукти з високим вмістом жиру перетравлюються довше, що може призвести до болів, дискомфорту та загального розладу шлунково-кишкового тракту.

Щоб зменшити ці ефекти, ви можете поєднувати жирну їжу з будь-якими вуглеводами, такими як рис, хліб, картопля та інші крохмалисті овочі, які діють як буфер. Ці продукти вбирають надлишкову кислотність, потенційно запобігаючи побічним ефектам.

ЦИТРУСОВІ

ТА ЦИТРУСОВІ СОКИ

Цитрусові та соки з них є класичними стравами для сніданку. Але ви повинні уникати цих продуктів, коли ваш шлунок порожній. Цитрусові містять лимонну кислоту, яка може дратувати слизову оболонку шлунково-кишкового тракту.

Проте при правильному підході улюблені цитрусові можна спокійно споживати з вуглеводами. Вони допоможуть увібрати надлишок кислоти в шлунку, потенційно полегшивши неприємні симптоми.

ЯКИЙ ХЛІБ ТРЕБА ЇСТИ ДЛЯ СХУДНЕННЯ ТА ЗНИЖЕННЯ ЦУКРУ В КРОВІ

Якщо ви хочете позбутися зайвої ваги, а також покращити здоров'я серця та зміцнити кістки, вам вкрай необхідно вживати саме ці три види хліба, які допомагають схуднути, знизити цукор та "поганий" холестерин, зміцнюють кістки завдяки потужному вмісту мінералів та клітковини.

Мультизерновий хліб виготовляється з кількох видів злаків – пшениці, вівсу, проса тощо. Він містить рослинну клітковину, яка добре насичує організм, але на завдає шкоди фігурі. До того ж, такий хліб вкрай корисний для всіх систем організму, бо має купу вітамінів та мінералів. Тому його варто їсти щодня, щоб поповнити запаси корисних мікроелементів. Також завдяки вмісту кальцію, фосфору,

магнію та калію продукт зміцнює кістки, зуби, нігті, серце й судини.

Житній хліб найменш калорійний, тому його рекомендовано включити до складу щоденного раціону за дотримання різноманітних дієт. Цей продукт добре засвоюється організмом, сприяє швидкому схудненню та зміцнює стінки судин. А все завдяки тому, що містить лізин – амінокислоту споку, яка відіграє одну з ключових ролей у побудові клітин всього організму. Також житній хліб допомагає знизити рівень цукру в крові та "поганий" холестерин за рахунок повільного засвоєння.

Цільнозерновий хліб виготовляється з цільної пшениці, яка під час обробки не втрачає своїх корисних властивостей та поживних речовин. Тому виріб багатий на рослинну клітковину, вітаміни та мінерали. За рахунок корисних макроелементів запобігає підвищенню глюкози, знижує "поганий" холестерин, нормалізує роботу кишківника. За регулярного вживання продукт допомагає знизити ризики гіпертонії, інсульту й ожиріння.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678
у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427

Номер видруковано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.

Тираж 1050 екз. Замовлення № 2314.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів. • Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. • Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами. • Передплатний індекс газети "Ужгород" – 41807.